

OBALSKA STRAŽA
čuva Dunav, brani Novi Sad

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

CRTA:

OBALSKA STRAŽA

čuva Dunav, brani Novi Sad

Ova studija slučaja je deo zajedničkih napora Centra za istraživanje, transparentnost i odgovornost (CRTA), Nacionalne koalicije za decentralizaciju (NKD), Beogradskog centra za bezbednosnu politiku (BCBP) i Partnera za demokratske promene da podstaknu veće učesče građana u odlučivanju kroz inicijativu „Građani imaju moć”. Izrada ove studije omogućena je uz podršku američkog naroda putem Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID). Sadržaj studije je isključivo odgovornost autora i ne predstavlja nužno stavove USAID-a ili Vlade SAD.

NACIONALNA
KOALICIJA ZA
DECENTRALIZACIJU

BCBP

**PARTNERI
SRBIJA**

Pod šifrom 05-351-4002/2020 krije se nešto što bi mogla biti istinska privilegija pojedinih Novosađana. Građani Srbije imaju na raspolaganju auto-puteve Horgoš-Preševo, Beograd-Boljare, Batrovci-Beograd, Niš-Gradina i Pojate-Preljina, a oni građani kojima u ličnoj karti piše „Bulevar Evrope, Novi Sad“ uskoro bi mogli imati auto-put i u svojoj dnevnoj sobi. Distopijski bilbord Inicijative Dunavac-Šodroš (IDŠ) dočarava upravo tu ekskluzivu: mlada žena, sa šoljicom kafe u ruci, posmatra sa svoje terase vijadukt auto-puta. Nasmejana je: verovatno ne zbog novonastale gužve, buke i izduvnih gasova, već zato što joj se javila biznis-ideja da bi tu istu kafu mogla da prodaje kao *Coffee To Go*. Nove infrastrukturne okolnosti omogućile bi joj da uslugu obavlja direktno s terase: vozač spusti prozor automobila, kao kad plaća putarinu, a vredna Novosađanka pruža mu topli napitak koji je pripremila u svojoj kuhinji.

Kako smo stigli do ove vizije budućnosti? Vlada Srbije donela je, pod gore navedenom šifrom, zaključak o sprovođenju aktivnosti na projektu izgradnje mosta-obilaznice oko Novog Sada, sa pristupnim saobraćajnicama. Nedugo potom, u julu 2020, gradonačelnik Novog Sada Miloš Vučević donosi rešenje o osnivanju Radne grupe koja će se baviti pripremnim poslovima i nadzorom radova na ovom – ispostaviće se – projektu od nacionalnog značaja (1). Plan je da se novi, četvrti novosadski most, izgradi u produžetku Bulevara Evrope i da poveže Novi Sad s obilaznicom u Sremskoj Kamenici. I tu dolazimo do najmanje dva problema. Prvo – bulevar postaje prometni auto-put, koji se diže iznad nivoa terena pre kružnog toka gde se spaja s bulevarima patrijarha Pavla i cara Lazara. Drugo, i još važnije – most prelazi Dunav kod Šodroša, zelene oaze u priobalju, a Šodroš, kažu u IDŠ, nikako ne može biti građevinsko zemljište, već odbrambena zona grada od poplava.

Urgentna pitanja

„Umorna sam od intertnosti ljudi“, kaže Daniela Stojković Jovanović, iako – sudeći po svemu onome što radi – zapravo deluje neumorno. Dok se priseća svih akcija koje je inicijativa organizovala, svih sastanaka sa domaćim i međunarodnim institucijama, svih peticija, prijavi, zahteva za dostupnost informacija od javnog značaja i svih krivičnih postupaka, u dva navrata je prekidaju telefonski pozivi. „Izvinite, imamo urgentne situacije iz sekunde u sekund. Toliko ima važnih dešavanja vezanih za to područje, toliko je ova tema široka da naša mala grupa ne može da stigne na sve strane. Često se osećamo bespomoćno, i nakon razgovora s institucijama i nakon razgovora s građanima. Stanovništvo Bulevara Evrope je, recimo, apsolutno neinformisano o tome šta će im se desiti u vrlo bliskoj budućnosti ukoliko se bude realizovao plan izgradnje četvrtog mosta. A tu je i nova opasnost – prema rešenju Voda Vojvodine dozvoljeno je pomeranje nasipa 500 metara ka koritu Dunava, iako su nas uveravali da do toga neće doći“.

Daniela se bavi aktivizmom dugi niz godina, što bi preciznije moglo da se sroči ovako: Daniela godinama brine o Dunavu. U svojstvu člana-posmatrača učestvuje u radu Internacionalne komisije za zaštitu Dunava i to joj omogućava da prati poštovanje međunarodnih sporazuma u Srbiji, ali i da iskoristi svoje kontakte i poznanstva iz drugih podunavskih zemalja. Upravo zato podseća da ovaj projekat ne može biti *samo* od nacionalnog značaja: „Naša zemlja je potpisala krovni zakon EU o vodama, Okvirnu direktivu, i zbog toga se nadam da će međunarodna zajednica reagovati na ovu situaciju, budući da je Dunav međunarodna reka i da pomeranje i izdublivanje njenog korita nije u saglasnosti sa protokolima i sporazumima koje je naša zemlja ratifikovala“.

Inicijativa je nastala spontano, zahvaljujući Atili Teglašu, predsedniku udruženja rekreativnih ribolovaca, koji je u martu 2020. godine pokrenuo Fejsbuk grupu „Dunavac-Šodroš“. „U momentu kada sam ja počela da reagujem, ta grupa je imala između 2.500 i 3.000 članova, a danas ih imamo nešto manje od 10.000. U međuvremenu smo otvorili i stranicu pod istim nazivom, koja je za mesec i po dana prikupila više od 1.200 pratilaca, što je za stranicu koja se bavi ovom tematikom prilično velik uspeh“, kaže Daniela.

U mesecima koji su usledili inicijativu su podržali ne samo pojedinci, već i organizacije i pokreti s velikim iskustvom u borbi za zaštitu životne sredine: Danielino udruženje „Svet i Dunav“, Atilino udruženje ribolovaca, ali i Društvo za zaštitu i proučavanje ptica Srbije, HabiProt, Ekološki Front, Europolis, Futoška inicijativa, Organizacija za očuvanje prirode i životinja OSNA, Inicijativa za zaštitu Fruške gore i Udruženje za zaštitu šuma. Zajedničkim snagama sastavili su Inicijativu za zaštitu prirodnog javnog dobra Kameničke ade, Dunavca, Šodroša i Ribarskog poluostrva u Novom Sadu, gde se do tančina opisuju priroda plavnog područja, faktori ugrožavanja, zakonodavni okvir, geomorfologija i zaštićene vrste. Inicijativa je u martu 2021. podneta Pokrajinskom zavodu za zaštitu prirode, kao nadležnoj instituciji.

Gostionica „Kod poplave“

Prošla je skoro čitava decenija otkad je Internacionalna komisija za zaštitu reke Dunav sprovela opsežno istraživanje „Danube Atlas - Flood Hazard and Risk Maps“ (2). Interaktivna mapa omogućava pregled nivoa rizika za svaki segment toka Dunava, od juga Nemačke do istoka Rumunije, a klik na područje Novog Sada i okoline ukazuje na nekoliko povoda za brigu. Čitava područja priobalja, uključujući i Šodroš, označena su kao visokorizična. Razloga za brigu ima već sada u dovoljnoj meri, pre bilo kakvog eksperimentisanja s rečnim koritom i nasipom.

Brige je, istini za volju, na ovom području oduvek bilo, mada su je neki udarali „na veselje“. List „Vreme“ od 4. aprila 1937. donosi foto-priču o „zanimljivoj dovitljivosti jednog Novosađanina“: nakon što mu je kuću s kafanom poplavio Dunavac, preselio je kafanu pod improvizovanu šatru kod klanice i nazvao je „Gostionica Kod poplave“. Čudna kafana imala je i reklamni slogan: „Uđi bato u gostionicu jer nemožeš dalje voda je“.

Tri godine kasnije, Novi Sad je ponovo bio poplavljen. A onda 1965. ponovo, uz rekordni vodostaj od neverovatnih 778 centimetara. Odbrana je trajala puna četiri meseca. Nakon toga, „pristupilo se rekonstrukciji dunavskih nasipa, čemu je prethodio proračun velikih voda 1968, urađen u Institutu Jaroslav Černi. Za proračun je korišćen niz maksimalnih godišnjih vodosataja dužine 21 godinu. Dunavski nasipi su dimenzionisani sa nadvišenjem krune od 1,2m iznad stogodišnje velike vode“, navode Jasna Plavšić i Rade Milutinović u svom radu „O računskim nivoima vode za zaštitu od poplava na Dunavu kod Novog Sada“ (2010) u kom zaključuju da trenutno, usled

kombinacije antropogenih, topografskih i klimatskih faktora postoji osnov za mišljenje da se rizik od plavljenja duž Dunava kod Novog Sada povećava (3).

Ove, 2021. godine, poplava u Novom Sadu dešava se – na svu sreću – samo na ekranima računara. Milica Radaković sa Departmana za geografiju Prirodno-matematičkog fakulteta svojim studentima putem simulacija objašnjava šta se dešava ako ponovo dođemo u situaciju „nemožeš dalje voda je“. „Da bi shvatili vrednost rukavaca kao zona koje nestaju ljudskim nemarom, ja svojim studentima dajem da potapaju grad podizanjem podzemnih voda, a zatim od njih tražim da izmodeluju najkraće moguće puteve kojima pešaci mogu da se evakušu na rečne grede, odnosno na više delove terena“, objasnila je Milica na javnom slušanju održanom krajem septembra.

Iz navedenih razloga, inicijativa je organizovala i potpisivanje peticije kojom se, između ostalog, izražava protivljenje kategorizaciji i korišćenju vodoplavnog zemljišta kao građevinskog, protivljenje ugrožavanju i izmeštanju nasipa uz obalu Dunava, ali i otpor „nasilnoj urbanizaciji“ područja Dunavca, Kameničke ade, Šodroša i Ribarskog ostrva, budući da se takvim aktivnostima ugrožava odbrana od poplava.

Na vodi ili pod vodom

Dok su planovi za izgradnju mosta svakim danom sve ozbiljniji, o izgradnji novih stambenih objekata u priobalju još se spekuliše. „Jedan dan dobijete odgovor iz Urbanizma da se iz planova izbacuje bilo kakav komercijalni i stambeni sadržaj na Kameničkoj adi, a onda dobijete rešenje gde se dozvoljava postavljanje nasipa na vodnom zemljištu, što direktno implicira da će oni da zatrpaju Dunavac, da zatvore kanal i da će uništiti zelenu infrastrukturu koja služi odbrani od poplava“, kaže Daniela. Tako bi ideja „Novog Sada na vodi“ mogla da se pretvori u košmar „Novog Sada pod vodom“, na šta upozorava još jedan billboard inicijative, gde užu centar grada izgleda kao scenografija za „Malu sirenu“ ili „Sunder Boba“.

Na „mapi puta“ inicijativa je označila sve relevantne aktere kojima želi da se obrati – od međunarodnih institucija do ugroženog stanovništva Novog Sada, a tu se nalaze i univerziteti i fakulteti. Istraživački tandem Miloš Kopic (FTN, Novi Sad) i Darko Polić (JP Urbanizam) objavio je prošle godine i 3D model predloga rešenja transformacije obale Dunava u Novom Sadu na potezu od Šodroša do Štranda. U radu objavljenom u časopisu „Tehnika“ konstatuje se da je novosadska obala već dugo neuređena, kao i da je programski i funkcionalno neprilagođena potrebama grada. Autori zaključuju da bi bilo dobro „da na potezu obale od Šodroša do Štranda ne prevlada stambena namena, nego da se ovaj atraktivni gradski potez upotpuni ugostiteljskim, sportsko-rekreativnim i sadržajima kulture, kako bi stanovnici celog grada, ali i turisti adekvatno mogli da provode vreme na obali“. Uz to, Kopic i Polić naglašavaju kako prednost treba dati pešacima i biciklistima, a ne automobilima, kojima treba „ograničiti pristup Ribarskom ostrvu kao zelenoj zoni sa intenzivnom pešačkom i biciklističkom infrastrukturom“ (4).

Kopićeveva kolega sa Fakulteta tehničkih nauka, prof. Vuk Bogdanović, veruje – međutim – da je Novom Sadu neophodan četvrti most, i to baš preko Šodroša. On je u junu 2020. zajedno s gradonačelnikom Novog Sada Milošem Vučevićem predstavio projekat izgradnje mosta, navodeći kako će se time rasteretiti najopterećeniji putni pravac u gradu, od Mosta slobode do Železničke stanice, duž Bulevara oslobođenja. Most će, prema njegovim rečima, „povezati državne puteve, Srem, Mačvu, Posavinu i Semberiju sa Bačkom i olakšati stanovnicima ovih regija pristup Novom Sadu“ (5).

Kolika je cena ovakvog plana za rasterećenje saobraćaja? Odgovor na ovo pitanje lakše je dati ako se zadržimo u finansijskim okvirima: prve prognoze kažu da će izgradnja koštati 15 milijardi dinara. Cenu izraženu u okvirima rizika od poplava i štete po životnu sredinu mnogo je teže izračunati. Organizacija „Svet i Dunav“ podnela je početkom jula Ustavnom sudu inicijativu kojom se traži ocena ustavnosti i zakonitosti spornog zaključka Vlade u vezi sa izgradnjom mosta. Podnosilac polazi od toga da prema Ustavu svako ima pravo na zdravu životnu sredinu, kao i da se preduzetništvo – iako je slobodno – može ograničiti zakonom, radi zaštite zdravlja ljudi, kao i zaštite životne sredine i prirodnih bogatstava. „Iako se Nacrtom plana generalne regulacije predmetnog mosta-obilaznice navodi da će tačan položaj stubova biti određen projektnom dokumentacijom, na osnovu definisanih raspona stubova jasno je da će se određeni broj stubova naći na samoj granici ili unutar zone odbrambene linije 'Novi Sad – Begeč', što je scenario koji bi trebalo izbeći u cilju smanjenja rizika ugrožavanja odbrambenog nasipa od poplava prilikom izvođenja radova i kasnije nakon završetka procesa izgradnje“, navodi se u inicijativi.

Dok se čeka reakcija Ustavnog suda, s nadležnim institucijama i inspekcijama odvijaju se svakodnevne ping-pong partije. U jednom od svojih televizijskih nastupa Daniela je slikovito opisala kako izgleda to vrzino kolo kada je reč o uzurpaciji Kameničke ade: „Naše inspekcije mahom i simptomatično skidaju odgovornost sa sebe: vodna inspekcija kaže 'nismo mi nadležni, nadležna je šumska', šumska kaže 'nismo mi nego građevinska', građevinska kaže 'mi ne možemo ništa, obratite se MUP-u'. Čak i kada je jasno koja institucija raspolaže informacijama od javnog značaja, postupak dolaska do zvaničnih podataka veoma je trnovit: „Institut Jaroslav Černi odbio je da da odgovor o uslovima potpisivanja ugovora sa Gradom Novim Sadom, a povodom revizije Hidrotehnoške studije za detaljnu regulaciju leve strane obale Dunava u Novom Sadu. Proglašeno je tajnim nešto što ne može da bude tajna. Mi kao građani želimo da znamo ko je naručio tu studiju, po kom planskom dokumentu i koliko je ta studija zapravo koštala“, navodi Daniela. Ovim povodom morala je da se obrati i Povereniku za dostupnost informacija od javnog značaja, a slučaj „Černi“ samo je jedan od stotinu zbog kojih je pomoć morala da traži od poverenika.

Zelena oaza

„Rat za obalu“ – tako je bio naslovljen članak objavljen avgusta 1996. godine u jednom novosadskom nedeljniku. Ratne borbe na obalama bivše Jugoslavije bile su definitivno okončane, a rat iz naslova bio je lokalnog karaktera, za lokalnu obalu. Tekst u tri kolone ne svedoči samo o tadašnjem sukobljavanju Novosađana i državnih institucija oko Kamenjara, Šodroša i Ribarskog ostrva, već – pročitao dve i po decenije kasnije – upućuje na zaključak o neprekidnom ponavljanju jednih te istih muka: „Uglavnom se nezadovoljan narod skupio, sastanak je poduze potrajao i bio vrlo sličan onom u državnoj skupštini, sa replikama i sveopštom galamom“ (6). Google Earth omogućava nam da vidimo kako su se Kamenjar, Šodroš i Ribarsko ostrvo menjali od tad do danas. Poređenjem satelitskih snimaka nastalih u periodu od 1985. do 2021. vidimo iz ptičje perspektive kako se zelenilo polako povlači i ustupa mesto krovovima.

Povlačenje zelenila ujedno podrazumeva i povlačenje živog sveta, uključujući i ugrožene vrste. Na osnovu dosad obavljenih istraživanja IDS je priredila i detaljan prikaz flore i faune priobalja, s posebnim akcentom na strogo zaštićene vrste – od visibabe i prolećnog dremovca do vodomara i eje močvarice. Ne treba zaboraviti ni autohtone vrste riba: kesegu, krkušu, velikog vretenara, smuđa, dugonosu kečigu i još 30 drugih.

Aladin i usisivač

Nedelja na Šodrošu u miholjsko leto: polje kamilice, na njemu jelen – dva jelena – tri jelena, pa bele školjke koje svetlucaju na jesenjem suncu i veseli unučići koji se valjaju po travi.

Prizor bi mogao i tako da se opiše, ali idemo ispočetka.

Nedelja na Šodrošu u miholjsko leto, smeće na sve strane: pakovanja vlažnih maramica i pokvašenih suvih maramica s motivima kamilice; dvolitarske flaše piva, jedna do druge; plastične bele kašike za jednokratnu upotrebu s drškama zakopanim u blato priobalja; staklene flašice žestokog pića, prazne i poluprazne.

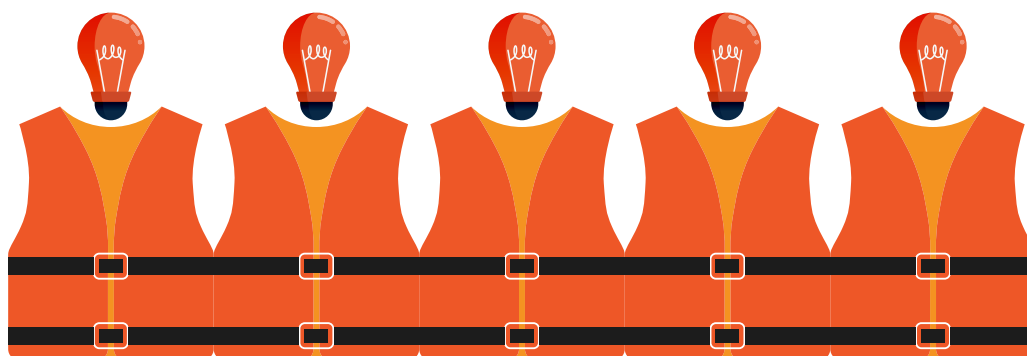
Samo kilometar od limanskih zgrada na kojima su grupe anonimnih entuzijasta prethodnih nedelja dokazivale svoj patriotizam farbanjem tuđih fasada u crvenu, plavu i belu boju, na Dunavu se patriotizam dokazuje na konkretniji način. Radnu akciju čišćenja Šodroša nadgleda ko drugi nego Daniela. „Dečko, probudi se!“, kaže mladom akcijašu koji je očito prekratko spavao prethodnu noć. Potom ide dalje, do same obale, gde zatiče grupu pecaroša: „Da li biste nam se možda pridružili, da počistimo malo?“ „Mi ništa nismo ni prljali“, odgovaraju oni, „sve smeće stavljamo u kesu“. Po scenariju iz čuvene izreke, breg potom prilazi Muhamedu: Daniela i sama počinje da peca. Našla je dugačku granu, zabacila je u vodu i počela da dovlači smeće koje se nalazi na površini. Taj zadatak nije nimalo lak, budući da obala ne nudi ni pesak ni šljunak ni

travu – već blato, u koje dobroano morate zaroniti đonove kako biste prišli vodi. Isti problem muči i pecaroše, pa oni – umesto da dođu u čizmama – na obalu donose stare male tepihe, itisone ili ploče stiropora. Kad završe s pecanjem, podlogu ne nose sa sobom, već je ostavljaju u blatu. Pokušavajući da iščupa jedan od skorelih tepiha, učesnik radne akcije duhovito konstatuje: „Ovaj je čekao Aladina, a dočekao je mene“.

Pedesetak metara od vode problem sa skupljanjem smeća je drugačije prirode. Ljudi ne ostavljaju otpatke uz stazu, već ih – što bi rekla jedna prisutna penzionerka – „zafrljače u grmlje“, odakle ga je potom veoma teško izvući. Bez obzira na uslove, sklonjeno je sve što je uočeno: od plastičnih flaša („Čuvajte čepove, ostavljajte na stranu za akciju“), preko kesa, igračkaka, udica, stolica, pa sve do jednog crvenog usisivača od 1600 W, polomljenog pa rasturenog na šest strana. „Ala je rodilo!“, ushićeno primećuje jedna učesnica dok skida smeće koje je nabodeno na grane niskog drveta: „A pogledaj ove – skupili pseća govanca u kesu pa okačili na drvo kao ukras. Bolje da su to ostavili na zemlji, da se razgradi“.

„Ajmo, ljudi, recite ko ima pun džak, ja sam transport“, javlja čovek koji odnosi prikupljeno smeće na gomilu. Kada ga desetak minuta kasnije bude tražila jedna žena, pitaće: „Gde je onaj gospodin što voli da šeta pod opterećenjem?“. Opterećenje nije malo: ukupno je za dva sata prikupljeno pedesetak džakova otpada, a tome treba dodati i smeće koje zbog svojih gabarita nije moglo da stane u džakove.

Mnogo je onih koji prljaju a malo onih koji čiste. Posebno je demotivišuće što će priobalje, nakratko očišćeno, ubrzo ponovo izgledati kao da se radna akcija nije ni desila. Tom problemu posvećeno je i jedno poglavlje u nedavno objavljenoj zbirci filozofskih pitanja iz svakodnevice, autora Ijana Olasova. „Ako bacate đubre naokolo, svet neće stati. No ako svi zagađuju, onda će ulice biti zatrpane otpadom. Filozofi to nazivaju problemima kolektivnog delovanja: ako bi bilo korisno da veliki broj ljudi postupa na određeni način, ali nema mnogo značaja ako jedna osoba ne postupa tako, kako onda da navedemo ljude da postupaju tako da to bude korisno za sve?“ Rešenja, navodi autor, mogu biti institucionalna (kažnjavanje onih koji zagađuju), ali i moralna: „Učimo decu da ne bacaju đubre. Javno prozivamo i opominjemo ljude da ne bacaju smeće. Formiramo identitet na temelju održavanja čistoće u vlastitom životu. Na taj način ljudi ili usvajaju moralni sud da je bacanje đubreta na javnim mestima pogrešno, ili ne zagađuju zato što strahuju od toga šta će drugi misliti o njima“ (7).

Odbrana

Dva dana nakon akcije čišćenja, borba se odvija u znatno drugačijem ambijentu. Aktivisti su se ovog puta okupili u novosadskoj Crnoj kući kako bi učestvovali u obuci volontera – branilaca i braniteljki Dunavca, Šodroša i Kameničke ade. Program je obuhvatio upoznavanje s ulogom i svrhom aktivizma u ovom području, pregled zakonodavnog i institucionalnog okvira, kao i upoznavanje s akcionim planom. Rasporedom su predviđene i pauze za kafu, ali one ne podrazumevaju i pauziranje teme, pa su tako na tacni, uz kafu, čaj i sok, servirana i ključna pitanja – kako komunicirati s javnim institucijama koje ne žele da komuniciraju (*Slušaj šta sam im ja napisala!*), kako navesti mlade da se angažuju (*Treba nam definitivno Instagram, treba nam i Tiktok*) i pitanje nad pitanjima – šta raditi kada konačno bude objavljen Generalni urbanistički plan (GUP).

„Ideja je da se napravi krizna fokus grupa koja bi mogla da reaguje u momentu kada se uoči neka nepravilnost na predmetnom području“, objašnjava Daniela. Jedna takva grupa već postoji i ona brzo reaguje kada se dešava nešto sumnjivo, organizovanjem patrola i nadzora, ali taj broj ljudi nije dovoljan budući da problem postaje sve veći i veći. „Posebna vrednost je što nismo stranački opredeljeni i što od prvog trenutka insistiramo na tome. Jako je mali broj istinskih zaljubljenika u ovo područje“, kaže ova aktivistkinja.

Inicijativa nastoji da o svim pojedinostima uzurpiranja obale obavesti ugroženo stanovništvo. Ko je, međutim, u ovom slučaju konkretno ugrožen? Stanovništvo Telepa? Novosađani koji žive na Bulevaru Evrope? Da, ali ne samo oni: „Celi Novi Sad može da se nađe pod vodom ako se ugrozi nasip. Novi Sad nema strategiju i akcioni plan za odbranu od poplava. To je nešto na čemu moramo da insistiramo kako bi ušlo u budžet za sledeću godinu“, navedeno je na obuci. Daniela sugeriše kako bi trebalo podneti i predlog za finansiranje izrade studije, „bez obzira na to što nam je Pokrajinski zavod za zaštitu prirode u odgovoru na našu inicijativu naveo da nema sredstava predviđenih za izradu naučne studije koja je obavezna kao prvi korak u donošenju akta o zaštiti predmetnog područja“.

Institucije najčešće ignorišu dopise IDŠ, ali ima i primera eksplicitne opstrukcije. „Zakazali smo javno slušanje na Miletićevom trgu da bismo animirali stanovništvo, i to simbolično ispred gradske kuće. Samo 18 sati pred taj događaj 'pomereni smo' na Trg Republike. Skrajnuti smo s izgovorom da se tog dana, 24. septembra, priprema neka sportska manifestacija na Miletićevom trgu. Uverili smo se lično, a napravili smo i fotografije, da se tog dana na Miletićevom trgu ništa nije održavalo u to vreme. Poslali smo žalbu Ombudsmanu i sada čekamo rezultate“, navodi Daniela. Ta žalba deo je nepregledne dokumentacije koju je IDŠ pripremila, a dosije trenutno broji više od 2000 stranica. „Papir trpi sve, ostaće zapisano negde“, kaže ona: „Mi ne možemo biti zadovoljni činjenicom da smo poslali dopise i da se na tome završe ambicije. Dobili smo gomilu nesuvislih odgovora, poluodgovora i ćutanja kojima ćemo jednog dana moći studiozno da se bavimo, ali u ovom trenutku moramo da insistiramo na konkretnim ciljevima“.

Grupu koja je voljna da insistira uglavnom čine starije generacije. O tome govori i kratak izveštaj o statistici Fejsbuk grupe IDŠ, gde je najveći broj aktivnih korisnika stariji od 65 godina, dok su oni od 18 do 25 godina najmanje aktivni. Da li su mladi Novosađani potpuno indiferentni ili im se IDŠ ne obraća na adekvatan način? „Mladi se ne osećaju pozvano. Čitav narativ koji kreiramo zasnovan je na jeziku koji oni ne razumeju. To je njima odmah 'politika', a politika im je ogađena odavno, ne interesuje ih. Moramo da pronađemo novu strategiju komuniciranja“, rekla je Mariana Mutavčieva iz udruženja Europolis.

Međutim, ni regrutacija starije populacije ne teče glatko – gotovo ista mala grupa ljudi prisutna je na peticijama, javnim akcijama, čišćenju, obukama, u patrolama... Daniela je, naposletku, ipak ubeđena da će se borbi u nekom trenutku priključiti više ljudi: „Kada nešto suviše stiskate, mora doći do preliivanja“. Ova njena rečenica može se odnositi na gnev ugroženih građana, ali i na Dunav. Ostaje nada da će Dunav biti izdržljiviji.

Reference:

1. Grad Novi Sad. [2020]. Službeni list Grada Novog Sada, godina XXXIX – broj 34.
Link: <https://skupstina.novisad.rs/wp-content/uploads/2020/08/sl-34-2020.pdf>
2. Grupa autora. [2012] „Danube Atlas - Flood Hazard and Risk Maps“.
Link: <http://www.icpdr.org/main/activities-projects/danube-floodrisk-project>
3. Plavšić, J., & Milutinović, R. [2010]. O računskim nivoima vode za zaštitu od poplava na Dunavu kod Novog Sada. Vodoprivreda, 42 (2010), 69-78.
4. Kopic, M. Đ., & Polić, D. M. [2020]. Potencijali transformacije obale Dunava u Novom Sadu na potezu od Šodroša do Štranda. Tehnika, 75(1), 87-93.
5. Conić, I. [2020]. Kako će izgledati četvrti most u Novom Sadu i kuda će prolaziti. Gradnja.
Link: <https://www.gradnja.rs/cetvrti-most-novi-sad-kuda-prolazi/>
6. Čabradi Šijačić, E. [1996]. Rat za obalu. Novi Sad: Svet.
Link: <http://istorijskenovine.unilib.rs/>
7. Olasov, Ijan. [2020]. Pitajte filozofa. Beograd: Laguna.

Impresum

Izdavač:
CRTA

Autor:
Stefan Janjić

Dizajn i prelom:
Jakov Ponjavić

Novembar 2021.